

Firmy by prijali aj 100 tisíc cudzincov

Pravda, autor: Branislav Toma (17.7.2017)

Bratislava Slovenský trh práce je pre cudzincov stále obmedzený a vláda sa snaží zmobilizovať asi 200-tisíc nezamestnaných. Firmy však tvrdia, že iné riešenie ako zamestnať cudzincov nevidia. Na Slovensku aktuálne pracuje približne 40-tisíc cudzincov a v prípade otvorenia pracovného trhu vedia personálne agentúry zvýšiť toto číslo až na 140-tisíc.

"Ak si porovnáme situáciu s Českou republikou, u nás je zamestnaných takmer 40-tisíc cudzincov, v ČR je to desaťkrát viac. Ak by sme vychádzali z porovnania trhov, ten náš je približne polovičný. Určite je tu priestor, aby sme sa približovali k podielu zahraničných pracovníkov, aký majú u našich západných susedov," povedala Jana Mesárová, manažérka personálnej agentúry Wincott People.

Bulhari v žilinskej Kii

Obsadzovanie voľných pracovných pozícií domácimi pracovníkmi je podľa firiem čoraz ťažšie. Dlhodobo nezamestnaní majú po nástupe do práce vraj problém s disciplínou či pracovným tempom. "Záujem a ochota pracovať u uchádzačov z úradov práce sú v súčasnosti naozaj veľmi nízke. Zamestnancom, ktorí boli dlhodobo nezamestnaní, potrebujeme venovať podstatne viac času, sily, priestoru a financií na ich zaškolenie," uviedol Jozef Bačé, hovorca Kia Motors Slovakia.

Automobilka začala testovať robotníkov z Bulharska. Žilinská fabrika pritom ako jedna z mála dlhodobo odolávala dovozu pracovnej sily a zamestnávala len ľudí z regiónu. Zmena postoja nastala po tom, čo nábor organizovaný úradmi práce priniesli do fabriky 1 200 záujemcov o prácu, z ktorých v automobilke nakoniec vydržalo pracovať len 34 ľudí. "Pilotný projekt zamestnávania zahraničných pracovníkov sme spustili len pred niekoľkými týždňami. Plusy, ako aj mínusy súvisiace s ich zamestnávaním priebežne vyhodnocujeme," priblížil Bačé.

Automobilka napriek tomu nevzdáva snahu o zamestnávanie Slovákov. "V najbližšej dobe pripravujeme s úradom práce v Žiline program REPAS, kde chceme počas jedného mesiaca intenzívnejšie zaškoľovať a trénovať týchto ľudí na našej linke, aby nadobudli základné manuálne zručnosti, pretože to je presne to, čo ľuďom, ktorí sú dlhodobo nezamestnaní, chýba," dodal Bačé. Personálne oddelenie automobilky v najbližších týždňoch pripravuje aj pohovory s kandidátmi zo vzdialenejších oblastí ako napríklad z Kežmarku, zo Starej Ľubovne, z Lučenca, Revúcej, Brezna, Veľkého Krtíša, Prievidze.

Automobilka v Žiline potrebuje v horizonte jedného roka prijať 500 nových ľudí. V druhej polovici budúceho roku začne Kia Motors Slovakia výrobu nového automobilu. Z tohto dôvodu najbližšieho pol roka odíde zo Slovenska do Kórey na školenia každý druhý týždeň 30 robotníkov. Oficiálne kórejská automobilka nový model nepredstavila a špekuluje sa o novej verzii Kie cee'd, ktorú automobilový koncern môže predstaviť už počas jarného autosalónu v Ženeve.

Vláda otvoriť trh práce nechce, mierne zjednoduší zatiaľ len administratívu, ktorá prijatiu predchádza. Konkrétne opatrenia by mohli byť známe v septembri. Dnes trvá až šesť mesiacov, kým si záujemca z cudziny vybaví všetky povolenia pre zamestnanie na Slovensku. Aby dlhodobo nezamestnaní viac pracovali, zaviedla vláda súbeh dávok a mzdy, pripravuje exekučnú amnestiu, zvýšenie príspevku pri cestovaní za prácou a stavať sa má viac nájomných bytov. Chýba však stále väčšia adresnosť dávok a ich poskytovanie po odpracovaní určitého času, ako je to v zahraničí. Na Slovensku ak niekto odmietne prácu, o dávky aj tak nepríde.

Ľudia nechcú ľudí

Problémy s nedostatkom pracovnej sily hlási takmer každá domáca fabrika. "Na Slovensko naďalej prichádzajú veľkí zahraniční investori, ktorí však nie sú schopní obsadiť všetky voľné pracovné

miesta z lokálnych zdrojov. Často preto musia robiť náborov i vo vzdialenejších regiónoch a niekedy dokonca aj v zahraničí. Takto prijatým zamestnancom sa logicky musí ponúknuť možnosť ubytovania," povedal Jiří Halbrštát, manažér náborov v personálnej agentúre ManpowerGroup. Fabriky pri ubytovaní robotníkov narážajú na čoraz väčší odbor miestnych obyvateľov. Najnovšie je v Nitre petícia proti prestavbe verejných budov na robotnícke ubytovne. V tejto lokalite pritom už koncom budúceho roka začne vyrábať nové automobily fabrika Jaguar Land Rover. Podobne sa aj vo Voderadoch miestni občania búria proti prerobeniu nevyužitého stredoškolského internátu na ubytovňu pre 400 robotníkov. "Vidiecke obyvateľstvo nie je zvyknuté na príchod stoviek cudzincov. To je obrovský rozdiel oproti veľkým mestám a napríklad v Bratislave nikto cudzincov nerieši," povedala sociologička Slovenskej akadémie vied Zuzana Kusá. Navyše v malých dedinách nie sú takmer žiadne možnosti trávenia voľného času. "Miestni sa preto obávajú, že robotníci skončia v krčme a podgurážení alkoholom budú robiť problémy. S pochopením sa nestretávajú ani prejavy sympatií k miestnym dievčatám a neriešenie trávenia voľného času robotníkov môže spôsobiť zbytočné konflikty s miestnym obyvateľstvom," dodala Kusá.

Slováci bohatnú, sami si časom nevystačia

Ľudia majú obavy, že iní ako miestni zamestnanci budú narúšať verejný poriadok. "Žiaľ, naša xenofóbna spoločnosť má tendenciu zvädzať všetky porušenia poriadku na cudzincov a národnostné menšiny," uviedol Halbrštát.

"V celej západnej aj strednej Európe je situácia taká, že bez zahraničných pracovníkov nie je možné zaistiť niektoré aktivity. Čím bude Slovensko bohatšie, tým väčšie problémy bude mať s nájdením vhodného množstva personálu v stavebníctve, poľnohospodárstve, hotelierstve, upratovacích službách alebo vo výrobe," dodal Halbrštát. Navyše problém nedostatku pracovnej sily sa týka aj vysoko špecializovaných pozícií v IT sektore, automobilovom, strojníckom či elektrotechnickom priemysle.

Nedostatok zamestnancov tlačí niektoré nadnárodné koncerny do realizovania nových investícií mimo strednej Európy. Hlavne pri jednoduchšej výrobe sú dnes pri získavaní fabrík úspešné krajiny ako Rumunsku, Bulharsko a Turecko. Na druhej strane aj Slovensko sa viac snaží priťahovať sofi stikované investície zamerané na výskum a vývoj. "Nedostatok ľudí a rastúce mzdové náklady zrýchľujú investície do robotizácie a digitalizácie. Teda nahradzovania ľudskej pracovnej sily softvérom a robotmi," upozornil Halbrštát. Tento trend je vidieť už dnes. V roku 2008 dosiahol slovenský priemysel tržby vo výške 72,8 miliardy eur pri zamestnaní 586-tisíc ľudí. V roku 2015 sa tržby zvýšili na 87 miliárd eur a v domácom priemysle napriek tomu pracovalo len 509-tisíc ľudí.